O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI XABARLARI, 2026, [15]
ISSN 2181-7324(Print)

IJTIMOIY FANLAR
http://journals.nuu.uz
ISSN 3093-8996(Onlayn)

UDK: 378.147:811.111

Dilorom B. SULTANOVA,
Katta o‘qituvchi, Chirchiq davlat pedagogika universiteti mustaqil izlanuvchisi, O‘zbekiston jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar universiteti, Toshkent, O‘zbekiston
E-mail: dilorom.sultanova.79@mail.ru, ORCID: 0009-0007-7135-0947

Orienal Universiteti f.f.d.professor U.Esanov taqrizi asosida

NOLINGVISTIK YO‘NALISH TALABALARINING INGLIZ TILIDA KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHNING SAMARALI STRATEGIYALARI

Annotatsiya

Ushbu maqolada nolingvistik yo‘nalish talabalarining ingliz tilida kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishga xizmat qiluvchi samarali pedagogik strategiyalar tahlil qilinadi. Talabalarning mutaxassislik xususiyatlari, kasbiy ehtiyojlari va tilni o‘zlashtirish darajasini hisobga olgan holda kommunikativ yondashuv, muammoli ta’lim, hamkorlikda o‘qitish, rolli o‘yinlar, kasbiy vaziyatlarga asoslangan topshiriqlar hamda raqamli vositalardan foydalanish imkoniyatlari yoritiladi. Autentik materiallar bilan ishlash, juftlik va guruh faoliyatini tashkil etish, real muloqotga yaqin vaziyatlarni yaratish orqali talabalarning tinglab tushunish, gapirish, o‘qish va yozish ko‘nikmalarini o‘zaro bog‘liq holda rivojlantirish masalalariga alohida e’tibor qaratiladi.

Kalit so‘zlar: nolingvistik ta’lim, kommunikativ kompetensiya, kommunikativ yondashuv, interfaol metodlar, raqamli texnologiyalar, talaba motivatsiyasi.

EFFECTIVE STRATEGIES FOR DEVELOPING ENGLISH COMMUNICATIVE COMPETENCE AMONG STUDENTS OF NON-LINGUISTIC SPECIALTIES

Annotation

This article analyzes effective pedagogical strategies for developing English communicative competence among students of non-linguistic specialities. Taking into account the students’ fields of study, professional needs, and levels of language proficiency, the article examines the possibilities of applying the communicative approach, problem-based learning, collaborative learning, role-playing activities, professionally oriented situational tasks, and digital tools. Particular attention is paid to the integrated development of listening, speaking, reading, and writing skills through authentic materials, pair and group work, and the creation of situations resembling real-life communication.

Keywords: non-linguistic education, communicative competence, communicative approach, interactive methods, digital technologies, student motivation.

ЭФФЕКТИВНЫЕ СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ НА АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ У СТУДЕНТОВ НЕЯЗЫКОВЫХ НАПРАВЛЕНИЙ

Аннотация

В статье анализируются эффективные педагогические стратегии, направленные на развитие коммуникативной компетенции на английском языке у студентов неязыковых направлений. С учётом профиля подготовки, профессиональных потребностей и уровня владения языком рассматриваются возможности применения коммуникативного подхода, проблемного и совместного обучения, ролевых игр, профессионально ориентированных ситуативных заданий и цифровых средств. Особое внимание уделяется комплексному развитию навыков аудирования, говорения, чтения и письма посредством работы с аутентичными материалами, организации парной и групповой деятельности, а также создания ситуаций, приближённых к реальному общению.

Ключевые слова: неязыковое образование, коммуникативная компетенция, коммуникативный подход, интерактивные методы, цифровые технологии, мотивация студентов.

Kirish. Bugungi globallashuv, xalqaro hamkorlik va raqamli kommunikatsiya sharoitida ingliz tilini bilish nafaqat til yo‘nalishi vakillari, balki barcha sohalarda tahsil olayotgan talabalar uchun muhim kasbiy ehtiyojga aylanmoqda. Zamonaviy mehnat bozorida mutaxassisdan o‘z sohasi bo‘yicha bilimga ega bo‘lish bilan birga, xorijiy hamkorlar bilan muloqot qilish, xalqaro ilmiy va kasbiy manbalardan foydalanish, o‘z fikrini ingliz tilida aniq ifodalash hamda turli kommunikativ vaziyatlarda samarali faoliyat yuritish talab etiladi. Shu sababli oliy ta’lim muassasalarining nolingvistik yo‘nalishlarida ingliz tilini o‘qitish mazmuni faqat grammatik qoidalar va alohida leksik birliklarni o‘zlashtirish bilan cheklanmasdan, talabalarning real va kasbiy muloqotga tayyorligini shakllantirishga qaratilishi zarur.

Kommunikativ kompetensiya xorijiy tilni o‘qitish metodikasining asosiy tushunchalaridan biri bo‘lib, shaxsning til birliklarini bilishi bilangina emas, balki ulardan muayyan ijtimoiy, madaniy va kasbiy vaziyatlarda maqsadga muvofiq foydalana olishini ham anglatadi. D.Hymes kommunikativ kompetensiya tushunchasini til tizimi haqidagi bilim va undan ijtimoiy kontekstda foydalanish qobiliyatining birligi sifatida izohlagan. M.Canale va M.Svain ushbu kompetensiya tarkibiga grammatik, sotsiolingvistik, diskursiv hamda strategik komponentlarni kiritgan. Mazkur nazariy qarashlar xorijiy tilni o‘qitishda talabaning grammatik jihatdan to‘g‘ri gap tuzishi bilan birga, muloqot maqsadini tushunishi, nutqiy vaziyatga mos til vositalarini tanlashi, fikrini izchil bayon qilishi va kommunikativ qiyinchiliklarni tegishli strategiyalar yordamida bartaraf eta olishi lozimligini ko‘rsatadi. [1]

Nolingvistik yo‘nalish talabalariga ingliz tilini o‘qitish o‘ziga xos metodik xususiyatlarga ega. Bunday talabalar ingliz tilini alohida mutaxassislik sifatida emas, balki kelajakdagi kasbiy faoliyatini samarali tashkil etish vositasi sifatida o‘rganadilar. Ularning tilga bo‘lgan ehtiyoji sohaga oid matnlarni tushunish, professional terminlardan foydalanish,

xizmat yozishmalarini olib borish, taqdimot qilish, muzokaralarda ishtirok etish va xalqaro hamkasblar bilan fikr almashish kabi amaliy vazifalar bilan belgilanadi. Shu bois mashg‘ulotlar mazmunini talabalarning mutaxassisligi va real kasbiy ehtiyojlari bilan bog‘lash ingliz tilini o‘rganishga bo‘lgan qiziqish hamda ichki motivatsiyani kuchaytiradi.

Amaliyotda esa ayrim nolingvistik yo‘nalish talabalarining yetarli grammatik va lug‘aviy bilimga ega bo‘lishiga qaramay, o‘z fikrini og‘zaki ifodalash, suhbatni boshlash va davom ettirish, savollarga tezkor javob qaytarish hamda kasbiy vaziyatlarda ingliz tilidan mustaqil foydalanishda qiyinchiliklarga duch kelishi kuzatiladi. Bunga darslarda nazariy bilimlarning ustunligi, real muloqotga asoslangan topshiriqlarning yetishmasligi, talabalar til darajasidagi tafovutlar, autentik materiallardan cheklangan foydalanish va psixologik to‘siqlar sabab bo‘lishi mumkin. Ayniqsa, xato qilishdan qo‘rqish, o‘ziga ishonchning pastligi va nutqiy amaliyotning kamligi talabalarning kommunikativ faolligiga salbiy ta’sir ko‘rsatadi. [3]

Mazkur muammolar ingliz tili mashg‘ulotlarida talaba markazidagi, faoliyatga yo‘naltirilgan va kasbiy mazmun bilan boyitilgan strategiyalardan foydalanishni talab qiladi. Kommunikativ yondashuv, muammoli ta’lim, hamkorlikda o‘qitish, rolli va ishbilarmonlik o‘yinlari, vaziyatli topshiriqlar, loyiha ishlari hamda raqamli vositalar talabalarga tilni tabiiy muloqot jarayonida qo‘llash imkonini beradi. Juftlik va kichik guruhlardagi faoliyat har bir talabaning nutqiy amaliyotda faol ishtirok etishiga yordam bersa, kasbiy vaziyatlarga asoslangan topshiriqlar o‘rganilayotgan til materialining amaliy ahamiyatini oshiradi.

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili. Nolingvistik yo‘nalish talabalarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish masalasi xorijiy til o‘qitish metodikasining muhim yo‘nalishlaridan biridir. Mazkur tushunchaning nazariy asoslari D.Hymes tadqiqotlarida shakllantirilgan bo‘lib, olim kommunikativ kompetensiyani grammatik bilimlar va tildan ijtimoiy vaziyatlarda to‘g‘ri foydalanish qobiliyatining birligi sifatida izohlaydi. M.Canale va M.Svain esa uning grammatik, sotsiolingvistik, diskursiv va strategik tarkibiy qismlarini belgilab bergan.

J.Richards, T.Rodgers va S.Savignonning tadqiqotlarida kommunikativ yondashuv mazmunli muloqot, real nutqiy vaziyatlar hamda tinglab tushunish, gapirish, o‘qish va yozish ko‘nikmalarini o‘zaro bog‘liq holda rivojlantirishga asoslanishi ta’kidlanadi. D.Nunan va R.Ellis vazifaga asoslangan ta’lim doirasida muammoli vaziyatlar, loyihalar, taqdimotlar va rolli o‘yinlarning talabalarda xorijiy tildan amaliy foydalanish ko‘nikmalarini shakllantirishdagi ahamiyatini asoslab bergan.

Nolingvistik yo‘nalishlarda ingliz tilini o‘qitish kasbiy yo‘naltirilgan ta’lim – ESP bilan uzviy bog‘liq. T.Hutchinson va A.Vaters, shuningdek, T.Dudley-Evans va M.St John o‘quv materiallari hamda topshiriqlarni talabalarning kasbiy ehtiyojlari asosida tanlash zarurligini qayd etadilar. Hamkorlikda o‘qitish, juftlik va guruh mashqlari esa talabalarning muloqot faolligini oshirishga hamda psixologik to‘siqlarni kamaytirishga yordam beradi.

Zamonaviy tadqiqotlarda raqamli platformalar, autentik videolar, podkastlar va interaktiv topshiriqlarning kommunikativ ta’lim imkoniyatlari ham alohida e’tirof etiladi. Adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, kommunikativ yondashuv, kasbiy yo‘naltirilgan ta’lim, hamkorlikdagi faoliyat va raqamli texnologiyalarni o‘zaro uyg‘unlashtirish nolingvistik yo‘nalish talabalarining kommunikativ kompetensiyasini samarali rivojlantirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot metodologiyasi. Mazkur tadqiqot nolingvistik yo‘nalish talabalarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishga xizmat qiluvchi pedagogik strategiyalarning mazmuni va samaradorligini aniqlashga qaratildi. Tadqiqotning metodologik asosini kommunikativ, kompetensiyaviy, kasbiy yo‘naltirilgan, faoliyatga asoslangan va talaba markazidagi ta’lim yondashuvlari tashkil etdi. Ushbu yondashuvlar ingliz tilini alohida grammatik qoidalar majmui sifatida emas, balki talabalarning kundalik, akademik va kelajakdagi kasbiy faoliyatida foydalaniladigan amaliy muloqot vositasi sifatida o‘rganishni nazarda tutadi.

Tadqiqot jarayonida ilmiy-metodik manbalarni nazariy tahlil qilish, pedagogik kuzatish, qiyosiy tahlil, umumlashtirish va natijalarni sifat jihatidan talqin etish metodlaridan foydalanildi. Nazariy tahlil orqali kommunikativ kompetensiyaning grammatik, sotsiolingvistik, diskursiv va strategik tarkibiy qismlari aniqlashtirildi. Shuningdek, kommunikativ yondashuv, kasbiy yo‘naltirilgan ta’lim, muammoli o‘qitish, hamkorlikdagi faoliyat va raqamli texnologiyalarning didaktik imkoniyatlari o‘zaro qiyoslandi.

Amaliy tahlilda nolingvistik yo‘nalish talabalarining til o‘rganishga bo‘lgan ehtiyojlari, nutqiy faolligi, kasbiy mavzularda fikr bildirish qobiliyati hamda muloqot davomida duch keladigan qiyinchiliklariga alohida e’tibor qaratildi. Ingliz tili mashg‘ulotlarida rolli va ishbilarmonlik o‘yinlari, muammoli vaziyatlar, kasbiy mavzudagi taqdimotlar, loyihaviy topshiriqlar, juftlik va kichik guruhlar bilan ishlash hamda autentik audio-video materiallardan foydalanish jarayoni kuzatildi. Mazkur topshiriqlar talabalarning nazariy til bilimlarini real kommunikativ vaziyatlarda qo‘llash darajasini aniqlash imkonini berdi.

Talabalarning kommunikativ kompetensiyasi bir necha mezon asosida baholandi. Jumladan, nutqning grammatik va leksik jihatdan to‘g‘riligi, fikrning mantiqiy izchilligi va ravonligi, sohaga oid terminlardan o‘rinli foydalanish, suhbatdoshning fikrini tushunish, muloqotni boshlash va davom ettirish, savollarga munosib javob qaytarish hamda kommunikativ qiyinchiliklarni mustaqil bartaraf etish ko‘rsatkichlari hisobga olindi. Bundan tashqari, talabalarning darsdagi faolligi, hamkorlikka tayyorligi, mustaqil fikrlashi va ingliz tilida so‘zlashishga bo‘lgan motivatsiyasi ham kuzatildi. [5]

To‘plangan ma’lumotlar tavsifiy va qiyosiy tahlil asosida tizimlashtirildi. An’anaviy mashqlar bilan kommunikativ va kasbiy yo‘naltirilgan topshiriqlarning pedagogik imkoniyatlari o‘zaro solishtirilib, ularning talabalar nutqiy faolligiga ta’siri tahlil qilindi. Tadqiqotda strategiyalarning samaradorligi faqat grammatik bilimlarning o‘sishi bilan emas, balki talabaning ingliz tilidan muayyan vaziyatda mustaqil, maqsadga muvofiq va samarali foydalana olish darajasi bilan belgilandi. Mazkur metodologik yondashuv kommunikativ kompetensiyani yaxlit va ko‘p tarkibli pedagogik hodisa sifatida o‘rganish imkonini berdi. Natijada nolingvistik yo‘nalishlarda ingliz tilini o‘qitishda kommunikativ topshiriqlarni kasbiy mazmun, autentik materiallar, hamkorlikdagi faoliyat va raqamli vositalar bilan uyg‘unlashtirish zarurati metodik jihatdan asoslandi.

Tahlil va natijalar. Tadqiqot jarayonida olib borilgan tahlillar nolingvistik yo‘nalish talabalarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda an’anaviy, asosan grammatik qoidalarni o‘zlashtirish va matn tarjimasiga yo‘naltirilgan mashg‘ulotlar yetarli samara bermasligini ko‘rsatdi. Talabalar til birliklari haqida muayyan nazariy bilimga ega bo‘lsalar-da, ularni real yoki kasbiy muloqot jarayonida mustaqil qo‘llashda qiyinchiliklarga duch keladilar. Ayniqsa, suhbatni boshlash va davom ettirish, fikrni ravon ifodalash, tinglangan axborotga tezkor munosabat bildirish hamda kasbiy terminlardan vaziyatga mos foydalanish bilan bog‘liq muammolar kuzatildi.

Kommunikativ va kasbiy yo‘naltirilgan topshiriqlardan foydalanish talabalarning nutqiy faolligiga ijobiy ta’sir ko‘rsatdi. Rolli va ishbilarmonlik o‘yinlari, muammoli vaziyatlar, guruhiy muhokamalar, taqdimotlar hamda loyihaviy topshiriqlar talabalarni ingliz tilidan aniq kommunikativ maqsad asosida foydalanishga undadi. Masalan, kasbiy uchrashuv, suhbat, muzokara, loyiha taqdimoti yoki muammoli vaziyat yechimini modellashtirishga qaratilgan topshiriqlarda talabalar sohaga oid leksik birliklarni faolroq qo‘llash, fikrini dalillash va suhbatdoshning munosabatiga javob qaytarish imkoniyatiga ega bo‘ldilar. [5]

Juftlik va kichik guruhlarda tashkil etilgan faoliyat individual mashqlarga qaraganda samaraliroq ekanligi aniqlandi. Hamkorlikdagi topshiriqlar davomida talabalar o‘zaro axborot almashdilar, savollar berdilar, fikrlarni aniqlashtirdilar va umumiy xulosaga kelishga harakat qildilar. Bunday faoliyat, ayniqsa, til darajasi nisbatan past yoki omma oldida gapirishga qiynaladigan talabalarning muloqotga qo‘shilishiga yordam berdi. Guruh a’zolari o‘rtasidagi o‘zaro ko‘mak xato qilishdan qo‘rqish hissini kamaytirib, talabalarning o‘ziga bo‘lgan ishonchini oshirdi.

Autentik materiallardan foydalanish ham kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishning muhim omili sifatida namoyon bo‘ldi. Sohaga oid maqolalar, xizmat yozishmalari, intervyular, podkastlar, videolavhalar va taqdimot namunalari talabalarni ingliz tilining real kommunikativ shakllari bilan tanishtirdi. Ushbu materiallar asosida tashkil etilgan muhokama va yozma topshiriqlar tinglab tushunish, o‘qish, gapirish va yozish ko‘nikmalarini o‘zaro bog‘liq holda rivojlantirish imkonini berdi. Shu bilan birga, materiallarning talabalarning til darajasi va mutaxassisligiga muvofiq tanlanishi ularning mazmunni anglash va faol muloqotga kirishish darajasini oshirdi.

Tahlillar raqamli vositalarning ta’lim jarayonidagi o‘rni faqat axborot manbai bilan cheklanmasligini ko‘rsatdi. Interaktiv platformalar, onlayn testlar, videokonferensiyalar, virtual taqdimotlar va mobil ilovalardan maqsadli foydalanish talabalarning mustaqil ishlashi, o‘z nutqini qayta tinglashi va xatolarini tahlil qilishi uchun qulay sharoit yaratdi. Biroq raqamli texnologiyalarning samarasi ularning mavjudligi bilan emas, balki muayyan kommunikativ maqsadga xizmat qilishi va mashg‘ulot mazmuniga metodik jihatdan to‘g‘ri integratsiya qilinishi bilan belgilanishi aniqlandi. [6]

Tadqiqot natijalari kommunikativ kompetensiyaning rivojlanishi faqat nutqning grammatik to‘g‘riligi bilan baholanmasligi lozimligini ko‘rsatdi. Talabaning fikrini mazmunan aniq va mantiqan izchil bayon qilishi, suhbatdoshni tushunishi, vaziyatga mos til vositalarini tanlashi, muloqotni davom ettirishi hamda yuzaga kelgan kommunikativ qiyinchiliklarni bartaraf eta olishi ham asosiy ko‘rsatkichlar hisoblanadi. Kommunikativ topshiriqlardan muntazam foydalanish natijasida talabalarda fikrni mustaqil ifodalash, savol-javoblarda faol qatnashish, kasbiy terminlardan foydalanish va guruh oldida chiqish qilish ko‘nikmalarining rivojlanishi kuzatildi. Ularning samaradorligi talabalarning boshlang‘ich til darajasi, mutaxassislik xususiyati, motivatsiyasi, guruhdagi psixologik muhit va o‘qituvchining metodik mahoratiga bog‘liq. Til darajasi past talabalar uchun tayanch so‘zlar, nutqiy qoliplar va namunaviy dialoglar zarur bo‘lsa, yuqoriroq darajadagi talabalar uchun muammoli munozaralar, loyiha ishlari va erkin taqdimotlar samaraliroqdir. Demak, kommunikativ strategiyalarni tanlashda differensial yondashuvga amal qilish muhim hisoblanadi. [7]

Umuman olganda, tahlil natijalari kommunikativ yondashuv, kasbiy mazmun, hamkorlikdagi faoliyat, autentik materiallar va raqamli vositalarning o‘zaro integratsiyasi nolingvistik yo‘nalish talabalarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda samarali ekanligini ko‘rsatdi. Mazkur strategiyalar talabalarning nafaqat til bilimlarini, balki mustaqil fikrlash, hamkorlik qilish, muammoni hal etish va kasbiy vaziyatlarda o‘z nuqtayi nazarini asoslab berish qobiliyatlarini ham rivojlantiradi.

Xulosa va takliflar. Tadqiqot natijalari nolingvistik yo‘nalish talabalarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda kommunikativ, kasbiy yo‘naltirilgan va faoliyatga asoslangan yondashuvlarni o‘zaro uyg‘unlashtirish zarurligini ko‘rsatdi. Ingliz tilini faqat grammatik qoidalar va lug‘aviy birliklarni o‘zlashtirish asosida o‘qitish talabalarning real hamda kasbiy vaziyatlarda mustaqil muloqot qilishiga yetarli imkoniyat yaratmaydi. Shu sababli ta’lim jarayoni talabalarni fikr bildirish, axborot almashish, muammolarni muhokama qilish va kasbiy vazifalarni xorijiy tilda bajarishga yo‘naltirishi lozim.

Rolli va ishbilarmonlik o‘yinlari, muammoli vaziyatlar, loyihaviy topshiriqlar, taqdimotlar hamda juftlik va guruh ishlari talabalarning nutqiy faolligi, mustaqil fikrlashi va muloqotga bo‘lgan ishonchini oshiradi. Sohaga oid autentik materiallar esa o‘quv mazmunini talabalarning kasbiy ehtiyojlari bilan bog‘lab, tinglab tushunish, gapirish, o‘qish va yozish ko‘nikmalarini yaxlit holda rivojlantirishga xizmat qiladi. Raqamli vositalardan maqsadli foydalanish mustaqil ta’lim imkoniyatlarini kengaytirib, kommunikativ mashqlarni auditoriyadan tashqarida ham davom ettirish imkonini beradi.

Kommunikativ kompetensiyani baholashda faqat grammatik to‘g‘rilik emas, balki nutqning ravonligi va mantiqiy izchilligi, vaziyatga mos til vositalarini tanlash, suhbatdoshni tushunish, kasbiy terminlardan o‘rinli foydalanish va kommunikativ qiyinchiliklarni mustaqil bartaraf etish kabi mezonlar ham hisobga olinishi zarur. Bunda strategiyalarni talabalarning til darajasi, mutaxassisligi, motivatsiyasi va individual ehtiyojlariga moslashtirish muhim ahamiyatga ega. Ushbu yondashuv, kasbiy mazmun, hamkorlikdagi faoliyat, autentik materiallar va raqamli texnologiyalarning tizimli integratsiyasi nolingvistik yo‘nalish talabalarini kelajakdagi akademik va kasbiy muloqotga tayyorlashning samarali metodik asosini yaratadi. Mazkur strategiyalar talabalarni ingliz tilini biluvchi emas, balki undan turli kommunikativ vaziyatlarda mustaqil va maqsadga muvofiq foydalana oladigan faol muloqot ishtirokchisi sifatida shakllantirishga xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR

1. Hymes D. H. On Communicative Competence // Sociolinguistics: Selected Readings / ed. by J. B. Pride, J. Holmes. – Harmondsworth: Penguin Books, 1972. – P. 269–293.
2. Sultanova D. Kommunikativ uslubni egallash strategiyalarining didaktik xususiyatlari // Zamonaviy dunyoda ijtimoiy fanlar. – 2025. – J. 4, № 4. – B. 142–145.
3. Canale M., Swain M. Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing // Applied Linguistics. – 1980. –Vol. 1, No. 1. – P. 1– 47. – DOI: 10.1093/applin/I.1.1.
4. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. – 3rd ed. – Cambridge: Cambridge University Press, 2014. – 421 p.
5. Hutchinson T., Waters A. English for Specific Purposes: A Learning-Centred Approach. – Cambridge: Cambridge University Press, 1987. – 183 p.
6. Nunan D. Task-Based Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2004. – 222 p.
7. Savignon S. J. Communicative Language Teaching: Linguistic Theory and Classroom Practice // Interpreting Communicative Language Teaching: Contexts and Concerns in Teacher Education / ed. by S. J. Savignon. – New Haven; London: Yale University Press, 2002. – P. 1–28.
8. Dilorom, S. “Integration of innovative and digital technologies in the formation of communicative style strategies”. IFSMRC African international journal of research in management (AIJRM), vol. 14, no. 5, May 2026, pp. 745–50, https://doi.org/10.5281/zenodo.20442930.
9. Sultanova D. B. Nolingvistik ta’lim yo‘nalishlari talabalariga ingliz tilini o‘qitishda kommunikativ uslub strategiyalarini qo‘llash metodikasi. – 2026. – 16-fevral. – B. 191–194. – https://doi.org/10.5281/zenodo.18662983 .
10. Sultanova D. B. The Practice of Using Communicative Strategies and a Structured System of Drills // Shokh Library. – 2026. – P. 23–26. https://www.wosjournals.com/index.php/shokh/article/view/4171